

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/293/2019
Identifikačné číslo spisu:	5618200008
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5618200008.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého U. O. Z., nar. X. XX. XXXX, bývajúceho u matky, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Liptovský Mikuláš ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov matky L. W., bývajúcej v U. O., B. XXX/X, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JANČI & Partners, s. r. o., so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Belopotockého 720/2, IČO: 47 258 748, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Janči a otca H. Z., bývajúceho v D. S., R. XX, T., zastúpeného JUDr. Janou Šmihulovou Jakabovičovou, advokátkou v Liptovskom Mikuláši, Štúrova 17, o návrhu matky na zvýšenie výživného, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 1P 1/2018, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. júla 2019 sp. zn. 8CoP 27/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 3. septembra 2018 č. k. 1P 1/2018 - 102 návrh matky na zvýšenie výživného na maloletého U. O. Z., nar. X. XX. XXXX zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Uviedol, že naposledy bolo o výživnom rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 9. marca 2017, ktorým súd schválil rodičovskú dohodu, na základe ktorej sa otec zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 120 € mesačne. Poukázal na zamestnanie matky a otca v tomto čase, na ich mzdu a na ich výdavky. Následne na ich mzdu v súčasnosti, keď matka potvrdenie o tvrdenom zdravotnom stave nepredložila. Konštatoval, že od poslednej úpravy výživného (okrem maloletého U. O. aj na maloletého H. W., nar. XX. V. XXXX) došlo k zásadnej zmene osobných pomerov otca tým, že sa znížil jeho príjem približne o 3 000 Kč mesačne (117 €), narodilo sa mu 18. augusta 2018 ďalšie dieťa a jeho partnerka je na materskej dovolenke. Uzavrel, že návrh matky na zvýšenie výživného je nedôvodný, keď umiestnenie dieťaťa do jaslí trvalo len prechodné obdobie od novembra 2017 do konca augusta 2018 a navyše príjem matky bol v tomto čase niekoľkonásobne vyšší než príjem v období poslednej úpravy výživného. Teda vzhľadom na zásadnú zmenu pomerov na strane otca, ktorý má nezavinene nižší príjem než v minulosti, pribudnutie ďalšej vyživovacej povinnosti a na zvýšený príjem matky oproti obdobiu poslednej úpravy

výživného, krátke časové obdobie, ktoré uplynulo od poslednej úpravy výživného ako aj prechodne trvajúci dôvod zvýšených výdavkov na mladšieho syna pobytom v detských jasliach dospel k záveru o nedôvodnosti návrhu na zvýšenie výživného. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Krajský súd v Žiline na odvolanie matky rozsudkom z 31. júla 2019 sp. zn. 8 CoP 27/2019 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým záverom a vo veci aj správne rozhodol. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky odvolacie námietky matky a mal za to, že neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mali za následok odlišné rozhodnutie o veci. Za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie nemožno podľa odvolacieho súdu považovať neodôvodnenie súdneho rozhodnutia v súlade s predstavami matky. Súd prvej inštancie sa podľa odvolacieho súdu vysporiadal so všetkým skutočnosťami, ktorými bol odôvodnený návrh na zvýšenie výživného a stotožnil sa s tvrdením otca, že matka dieťaťa mala možnosť požiadať o príspevok na starostlivosť o dieťa zo strany štátu v zmysle citovaného zákona. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 58 a § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletého. Mala za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od právnej otázky, pri ktorej riešení sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). V tejto súvislosti poukázala na judikaturu, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 19. decembra 1991, R 54/1992 a ustálenú súdnu prax (napr. rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 16. októbra 2008 sp. zn. 16CoP 51/2008, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. novembra 2005 sp. zn. 16CoP 48/2005), v zmysle ktorej „Pri rozhodovaní o zmene výživného treba zistiť, či došlo, v akom rozsahu a odkedy k zmene pomerov na strane oprávneného dieťaťa a na strane obidvoch povinných rodičov“. Namietala, že konajúci súd vôbec nezohľadnil obdobie odo dňa podania návrhu (2. januára 2018) až po deň, kedy maloletý U. O. ukončil návštevu jasli, t. j. do 2. septembra 2018, keď len poplatok za návštevu jasli spolu so stravným maloletého bol vo výške 305 € a cestovné spolu s dochádzaním do jasli predstavovalo približne sumu 50 €. Určené výživné tieto náklady nedokázalo pokryť, lebo poberala nemocenské dávky v sume 250 €. Za irelevantné považovala, či jej bol alebo nebol priznaný príspevok na starostlivosť o dieťa za rozhodné obdobie.

4. Otec navrhol dovolanie z rozvedených dôvodov odmietnuť, prípadne zamietnuť. Nesúhlasil s tvrdením matky, že je irelevantné, či jej bol alebo nebol priznaný príspevok na starostlivosť o dieťa - ide o okolnosť súvisiacu so zmenou pomerov. Ako sa ukázalo v odvolacom konaní, matke bol už v čase rozhodovania súdu prvej inštancie vyplatený príspevok za starostlivosť o dieťa v plnej výške za obdobie návštevy jasli (teda aj za obdobie od 2. januára 2018 do 2. septembra 2018, na ktoré matka poukazuje) a to spolu vo výške 2 518, 60 €, o čom sa matka na pojednávaní 3. septembra 2019 nezmienila. Vyplatenie príspevku v uvedenej výške o to viac podporuje záver, že po prihliadnutí ku všetkým skutočnostiam nedošlo k takej zmene pomerov na strane matky alebo mal. detí, ktorá by odôvodňovala zvýšenie výživného. Práve naopak, na strane matky došlo jednak k zvýšeniu príjmov zo zamestnania a tiež k vyplateniu príspevku, pričom na strane otca došlo k zníženiu príjmov a pribudla mu vyživovacia povinnosť k mal. dcére. Nesúhlasil ani s ďalšími tvrdeniami uvedenými matkou v dovolaní.

5. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš vo vyjadrení k dovolaniu matky navrhol potvrdiť rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu.

6. Na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní matky maloletého dieťaťa.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

12. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

13. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnená osoba zastúpená advokátom, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolaním matka napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zvýšenie výživného na maloletého U. O..

14. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľky riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

15. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP (a to z hľadiska všetkých troch procesných situácií upravených v uvedenom ustanovení pod písmenom a/ až c/) rozhoduje dovolací súd, pričom závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí, konkretizuje a doloží, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky.

16. Matka mal. dieťaťa (U. O. nar. X. P. XXXX) odôvodnila dovolanie nesprávnym právnym posúdením veci, keď odvolací súd sa podľa nej odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) a v tejto súvislosti poukázala na judikatúru - R 54/1992 a na citované rozhodnutia krajských súdov - v zmysle ktorej „Pri rozhodovaní o zmene výživného treba zistiť, či došlo, v akom rozsahu a odkedy k zmene pomerov na strane oprávneného dieťaťa a na strane oboch rodičov“. Mala totiž za to, že v konaní nebolo vôbec zohľadnené obdobie od podania návrhu (na zvýšenie výživného), t. j. od 2. januára 2018 až po deň, kedy mal. U.Š. O. ukončil návštevu jaslí, t. j. do 2. septembra 2018, v ktorom bola práceneschopná a mala uvedené výdavky za návštevu jaslí a s cestovným spojeným s dochádzaním do jaslí.

17. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1. 1. 1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikátúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6Cdo/29/2017, prijatý ako judikát R 71/2018).

18. Pokiaľ ide o rozhodnutia krajských súdov, na ktoré matka poukazovala, tak treba uviesť, že v nich rozhodoval krajský súd ako súd odvolací a nie ako súd dovolací. Z tohto dôvodu ich v zmysle citovaného (R 71/2018) nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Pokiaľ ide o označený judikát - R 54/1992 (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 19. decembra 1991, 3 Cz 61/91) jeho (druhú) právna veta znie: „Pri zmene rozhodnutia o výživnom je rozhodujúca závažná zmena pomerov a nie je rozhodujúce, či a kedy došlo k späťvzatiu návrhu na zvýšenie výživného pre maloleté deti“. V odôvodnení tohto rozhodnutia, sa okrem iného, uvádza, že „Pri rozhodovaní o zmene výživného treba zistiť, či došlo, v akom rozsahu a odkedy k zmene pomerov na strane oprávneného dieťaťa i na strane obidvoch rodičov“, ktorú časť cituje aj matka v dovolaní. Ďalej, že „Pre zmenu rozhodnutia o výživnom je rozhodujúca závažná zmena pomerov ...“. Podľa názoru dovolacieho súdu sa sudy nižších inštancií od tohto judikátu neodklonili, keď podrobne preskúmali pomery jednak na strane oprávneného dieťaťa (mal. U. O.) a jednak aj na strane oboch rodičov od poslednej úpravy výživného (rozsudkom z 9. marca 2017), keď matka podala návrh 2. januára 2018 a dospeli k záveru, že návrh na zvýšenie výživného na toto dieťa nie je z podrobne rozvedených dôvodov opodstatnený. Nemožno sa preto stotožniť s tvrdením matky, že vôbec nezohľadnili obdobie od podania návrhu (2. januára 2018) po deň ukončenia návštevy jasli maloletým (2. septembra 2018). Umiestnenie maloletého v jasliach, ako konštatoval okresný súd, trvalo len prechodné obdobie, podrobne pritom rozobral zmenu pomerov na strane otca, aj matky a potreby mal. za obdobie zahrňujúce tiež sporné obdobie. I keď matka v dovolaní považuje za irelevantné „či jej bol alebo nebol priznaný príspevok na starostlivosť o dieťa za rozhodné obdobie“, tento jej za rozhodné obdobie vyplatený bol. Dovolací súd poukazuje aj na vyjadrenie k dovolaniu matky Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, z ktorého možno vyvodit', že sa stotožňuje s rozhodnutím súdov nižších inštancií o nedôvodnosti jej návrhu na zvýšenie výživného na mal. U. O. (navrhol potvrdiť rozsudok krajského súdu).

19. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie matky nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné, preto ho odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

20. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.